

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21133>

Özet

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği (EİBÖ), internet bağımlılığı düzeylerini ergen popülasyonunda ölçmek amacıyla İbrahim Taş tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, dokuz maddeden oluşan ve tek bir faktör altında toplanan yapıyla dikkat çekmektedir. Derecelendirme sistemi 5'li Likert tipindedir. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu (Cronbach Alfa = .81) ve yapısal geçerlik özelliklerinin faktör analizi ile doğrulandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ergen, internet bağımlılığı, psikometrik, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenirlik, ergenlik, dijital sağlık.

Yazarlar

İbrahim Taş

Amaç

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği'nin temel amacı, ergen bireylerin internet kullanımlarını kanıtların yoluyla açtığı potansiyel bağımlılık düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Bu ölçek, özellikle Türkiye bağlamında, ergenlerin internet kullanımlarına ilişkin sorunlu davranışların ölçmek üzere geliştirilmiştir.

Bu aracın geliştirilmesi, klinik ve akademik çalışmalarda internet bağımlılığı riskini erken teşhis etme ve buna yönelik müdahale programları tasarlama ihtiyacına cevap vermektedir. Ölçek, internetin kontrolsüz kullanımı sonucu ortaya çıkan bilişsel ve davranışsal belirtilerin yoğunluğunu nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır.

Yapı

Ölçek, ergenlerdeki internet bağımlılığı yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle Young'ın bağımlılık kriterlerine benzer şekilde, interneti kullanmaya karşı yoğun zihinsel meşguliyet, tolerans, internete erişilemediğinde ortaya çıkan yoksunluk (çekilme) belirtileri ve kullanımı üzerindeki kontrol kaybı gibi temel bileşenleri içermektedir.

Ölçeğin tek faktörlü yapısı, internet bağımlılığına ergenlerde tek boyutlu bir psikolojik sorun olarak ele alınabileceğini desteklemektedir. Maddeler, bireyin interneti bırakma girişimindeki başarısızlıklar ve internet dışı aktivitelere olan ilginin azalmasıyla yansıtılan davranışsal ve

duygusal tepkileri hedef almaktadır.

Geçerlik

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği'nin yapısal geçerlik çalışmaları, doğrulayıcı faktör analizi ile gerçekleştirilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin dokuz maddelik tek faktörlü yapıya ve teorik beklentilerle uyumlu olduğu ve veri setine iyi uyum sağladığı doğrulanmıştır.

Tek faktörlü yapı, ölçeğe ilişkin toplam varyansın yaklaşık %40'ını (%39.901) açıklamaktadır. Bu oran, ölçeğin bağımlılık yapısının ölçmede yeterli düzeyde bir açıklayıcı güce sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, EBO'nün ölçmek istediği psikolojik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı, Cronbach Alfa değeri ile hesaplanmıştır ve bu değer .81 olarak bulunmuştur. Bu katsayı, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ifade etmektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla bir ay arayla uygulanan test-tekrar test korelasyon katsayısı $r = .72$ olarak belirlenmiştir. Bu değer, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini göstermektedir. Alt ve üst %27'lik gruplar için yapılan t testi sonuçlarının anlamlı çıkması da ölçeğin ayrırt edicilik gücünün yüksek olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği'nin geliştirme sürecinde faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin dokuz maddeden oluşan ve tek bir temel faktörde toplanan basit ve güçlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Bu tek faktörlü yapı, internet bağımlılığına ergenlerdeki temel semptomların kapsayarak, ölçülen toplam varyansın %39.901'ini açıklamaktadır. Bu sonuç, ölçeğin teorik olarak tek boyutlu bir bağımlılık eğilimini ölçmek üzere tasarlandığını ve bu amacı başarıyla gerçekleştirdiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 9 madde ve tek faktörden oluşmaktadır. Cevaplar 5'li Likert ölçeği üzerinden toplanır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi (Spesifik yaş aralığı kaynağa göre değişmekle birlikte, ortaokul/lise öğrencileri ağırlıklıdır.)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ergen öğrenci popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1=hiçbir zaman, 2=nadir olarak, 3=bazen, 4=sık sık ve 5=her zaman). Yüksek puanlar, yüksek internet bağımlılığı düzeyine işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Ergen psikolojisi, çevrimiçi davranış, psikometrik araç, güvenirlilik katsayısı, Likert ölçeği, gençlik araştırmaları, dijital bağımlılık.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

İletişim E-posta Adresi: ibrahimtas34@gmail.com

Yazın Adresi: Sağlanmamıştır.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Özinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin yayımlandığı dergi makalesi açık erişime sahiptir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ergenler-icin-internet-bagimlilik-olcegi-toad.pdf](https://www.ergenler-icin-internet-bagimlilik-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Taş, İ. (2019). Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Konya'da Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 875-905. DOI: [10.29299/kefad.2019.20.02.011](https://doi.org/10.29299/kefad.2019.20.02.011)

Makalenin orijinal bağlantısı: kefad.ahievran.edu.tr

Ergenler için İnternet Bağımlılığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 9 madde ve tek faktörden oluşmaktadır.

Örnek Madde: İnternette olmadığınız zamanlarda, zihninizi tekrar ne zaman internete gireceğiniz ile meşgul halde bulduunuz oldu mu?

Örnek Madde: İnternete girmeyi durdurmak istediniz ancak kendinizi yine internette bulduunuz oldu mu?

ARABPSYCHOLOGY.COM